

erste
esaja
tekst
esaja
boek,
dat
stori-
van
vordt
en
cheel
toet,
lij en
kver-
i, dat
n dat
nstrig-
dsche
over-
g dat
tradi-
aan
valt
it dit
En
e, of
een
nneer
ver-
est is
s wel-
lenke-
men
ende,
it de
tisch
arvan
toch,
aan
at zij
boek,
rakter
m ex
esaja
zichte
enzer
n be-
mstig,
tische
later
nt dat
geheel
n van
over-
houd
hoofd-
ver is
el, hoe
ind en
los te
Schrift
it alles
ogen-
n deze
uiter-
nneer
aan
voor-
naken,
n ge-
nisver-
genen
derne
om is
over-

iet op
maar,
le uit-
tot het
it ver-
an el-
dsof te
Reeds
e zijn
fetsch
zijn
kerke
ij den
n zijn
saam-
beiden
reering
rakter
n den
s toch
maar
uszelf,
op den
bitter-
en be-
zelfde
grond
at hij
hris-
s on-
nall-
aaron
eigen-
ambt
stelen
open
oesten
etgeen
gerien
Voord
Joh.
sische
niet
postel

posto-
saam-
lat de
el van
a Gal-
ze be-
te God
te af
vat
orden,
geuse
is dit

anders geschied dan bij een Samuel, een David en een Jeremia, bij wie van een plotselinge, krachtadige bekeering op later leeftijd geen sprake is geweest. Maar hoe scherpe insnijding de bekeering in Paulus leven heeft gemaakt, toch mag dit nooit verstaan worden, alsof de genadige bemoeienisse Gods met Paulus eerst met zijn bekeering zou begonnen zijn. Al wat de Schrift aangaande Paulus leven vóór zijn bekeering mededeelt, wijst het tegendeel aan. Elke voorstelling, alsof aan Paulus' bekeering geen voorbereidende genade Gods zou voorafgegaan zijn, weersprekt daarom de Heilige Schrift.

Neem, om dit helder in te zien, een oogenblik aan, dat de hemelsche verschijning van Christus, die den Apostel ten deel viel, aan een heiden was geschonken; die noch van de openbaring Gods in de Schrift, noch van het leven van Christus op aarde iets af wist. Niet alleen, dat zulk een heiden van die hemelsche verschijning niets begrepen zou hebben, maar hij zou die wonder lichtgestalte allicht voor een van zijn goden gehouden hebben, die hem in goddelijke glorie verscheen, en zeker zou hij daardoor niet tot bekeering zijn gebracht. Dat dit bij Paulus wel het geval was, was mede daaraan te danken, dat hij niet tot de heidenen behoorde, maar tot Israël, het uitverkoren volk Gods, dat de wet en de profetie bezat en de belofte van den Messias kende. Eerst daardoor werd de mogelijkheid geboren, dat Paulus, toen diezelfde Jezus van Nazareth, dien hij voor een bedrieger en valschen Messias hield en dien hij daarom lasterde en vervolgde, hem verscheen in Goddelijke heerlijkheid, nu tot de overtuiging kwam, dat deze Jezus de belofte aan de vaderen was en in aanbidding de knie voor hem boog.

Zoo lag dus reeds in het feit, dat Paulus geen heiden was, maar geboren uit Israël; dat hij stamde uit het zaad van Abraham (II Cor. 11: 22) en als kind des verbonds ten achtsten dage besneden was, (Phil. 3: 5) een genade Gods, die hem voorbereidde van moederslijf af en voor zijn Apostolisch ambt en voor zijn bekeering. Maar er was meer dan dit. Hoe wel de vader van Paulus niet in Palestina woonde te midden van Israël, maar naar Tarsus in Cilicië was gegaan, een door den heidensehe stad, en daar bijhielden het Romeinsche burgerrecht, hem geschenken, tot de aanzienlijkste burgers behoorde (Hand. 22: 27, 28), was hij toch van het ouderlijk geloof niet afgevallene, maar een streng gelovig Israëliet gebleven, die zelfs tot de secte der Pharizeën behoorde (Hand. 23: 6). Daaraan had Paulus het te danken, dat hij niet alleen van kindsbeen af in de Schriften onderwezen was, maar ook dat zijn vader hem, toen hij opwierp, niet zond naar een der heidensehe scholen, maar naar Jerusalem, om daar onderwezen te worden door den kundigsten en vroomsten wetgeleerde, dien Israël bezat, Gamaliël. Ook na zijne bekeering rekende Paulus het zich tot een eere aan de voeten van Gamaliël gezeten te hebben (Hand. 22: 3) en hoezeer het anderszins, daar ontvangen, ook later voor zijn Apostolisch ambt hem te stade kwam, blijkt wel uit de kennis die Paulus van de Schrift had. Geen der Apostelen heeft meer dan hij uit de goudmijn van het Oude Testament schatten te voorschijn gebracht.

En niet alleen, dat Paulus zoo onderwezen was naar de strengste wijze der vaderlijke wet (Hand. 22: 3), maar deze streng godsdienstige opvoeding had ook zijn vrucht gedragen. Naar de rechtvaardigheid, die in de wet is, had hij onberispelijk geleefd (Phil. 3: 6); „Mijn leven van der jonkheid aan, kon hij daarom tot Agrippa zeggen, hetwelk van het begin aan onder mijn volk geweest is, weten al de Joden te Jerusalem, dat ik naar de strengste secte van onzen godsdienst als een Pharizeer geleefd heb.“ (Hand. 26: 4, 5). Het donkere beeld, dat Christus ons van de Pharizeën geteekend heeft, als schijnvromen, die onder den schijn van lang te bidden, de huizen der weduwen openen, die van buiten witgepleisterde graven waren, maar van binnen vol dorre doodsbeenderen, maar geen oogenblik ons op de gedachte brengen, alsof dit van alle Pharizeën gold. Reeds het voorbeeld van Nicodemus, die ook een uit de Pharizeën was (Joh. 3: 1) toont ons het tegendeel. Vergelijken met de Sadduceeën die onder den invloed der Griekse cultuur al meer van de vastheid der Schrift waren afgeweken en ook in de praktijk zeer slordig leefden, vormden de Pharizeën de partij van de strong geloovigen, die ijverden voor de zuiverheid van de leer en stipt aan de geboden Gods de hand hielden. Het gevaar van schijnvroomheid en huichelaarij lag den Pharizeer na, maar Paulus, die naar de wet een Pharizeer was (Phil. 3: 5) en als een Pharizeer geleefd had (Hand. 26: 5) was geen schijnvrome en huichelaar, maar een oprechte Pharizeer, een „ijveraar Gods“ geweest (Hand. 23: 3). „Ik heb, kon hij daarom tot het Sanhedrin zeggen, met alle goede conscientie voor God gewandeld tot op dezen dag.“ (Hand. 23: 1). En onze Kantteekenaars merken terecht op, dat „Paulus dit niet alleen zegt van zijn wandel in het Christendom, maar evenzeer in het Jodendom, want dat hij ook toen God oprechtelijk, zonder geveinsdheid, gediend had, naar de kennis, die hij bezat.“

Daarom kon Paulus aan Timotheus schrijven: „Ik dankte God, dien ik dien van mijne voorouders af.“ (II Tim. 1: 3). Want de uitlegging door sommigen gegeven, alsof de Apostel hiermede alleen zien zou op zijn dienen Gods na zijne bekeering, en niet anders bedoelen zou dan dat hij God diende, zooals de „voorouders“, d. w. z. de vrome patriarchen en profeten onder Israël's God gediend hadden, is exegetisch onhoudbaar en doet den na-

tuurlijken zin dier woorden geweld aan. Het woord „voorouders“, prognoi, wordt nooit gebruikt van de patriarchen en profeten, de geestelijke „vaders“ van Israël, maar ziet altoos op de onmiddellijke voorouders, waaruit iemand geboren is. (I Tim. 5: 4). De moeilijkheid school alleen daarin, dat men wat de Apostel Paulus er op volgen laat: met een reïne conscientie liet slaan op het voorafgaande „diene Gods“ en dan terecht opmerkte, dat noch bij Paulus ouders, noch bij Paulus zelf vóór zijne bekeering sprake kon wezen van een diene Gods met een reïne conscientie, omdat dit in de Schrift altoos beteekent een conscientie „die gereinigt is door den Heiligen Geest en het bloed van Christus“ gelijk onze Kantteekenaars opmerken. En zulk een conscientie kan Paulus vóór zijne bekeering niet hebben, ook al had hij „een goede conscientie“, d. w. z. dat hij zich van geen opzettelijk kwaad bewust was. Betreft men echter de woorden: „met een reïne conscientie“ niet op het vlak voorafgaande: „Ik dien God van mijne voorouders af, maar op het: „ik dankte God“, zooals de nieuwere uitleggers doen“) dan is daarmede deze moeilijkheid van zelf vervallen. En dan wil de Apostel met deze woorden: „ik dien God van mijne voorouders af“ niet anders zeggen dan wat hij terstond daarop, zij het met andere woorden, van Timotheus getuigt, dat „het ongeveinsd geloof, dat eerst in Lois, zijne grootmoeder, en daarna in Eunice, zijne moeder, had gewoond, nu ook in Timotheus woonde“ (vs. 5). Natuurlijk kan dit niet zien op het Christelijk geloof, want dat eerst Lois, de grootmoeder, een christin is geworden, daarna door haar invloed, Eunice, en door invloed van Eunice weer Timotheus, is niet wel aan te nemen. Bovendien wijst de Apostel zelf er op in het 3e hoofdstuk vs. 15, dat Timotheus „van kindsbeen af in de Schriften onderwezen is geworden“ en toen Timotheus een kind was, kende Eunice het Evangelie nog niet. Beide, Eunice en Timotheus, zijn blijkbaar eerst tot het Christendom bekeerd, toen Paulus de eerste maal het Evangelie te Lausa verkondigde (Hand. 14: 7 en 16: 1) en Timotheus was toen reeds een volwassen man. Er kan dus niet anders bedoeld zijn, dan dat Lois en Eunice vrome, gelovige Jodinnen waren. Dat geloof, dat eerst bij Lois, de grootmoeder, was geweest, was daarna overgegaan op haar dochter Eunice, en, hoewel deze met een Grieksch man gehuwd was en Timotheus daarom niet besneden was geworden, was dit geloof toch als een heilig erfdeel op haar kind overgegaan, dat ze reeds van kindsbeen af in de Schriften onderwezen had. Genade moge geen erfgoed wezen, zooals de ervaring maar al te vaak leert, maar toch toont de H. Schrift ons telkens, en daarop doelt de Apostel hier, hoe God de Heere de belofte vervult, dat Hij de God van ons zaad en van het zaad van ons zaad wil zijn. Het oprechte en ongeveinsde geloof van de grootmoeder Lois gaat als erfzegen des verbonds over op haar dochter Eunice en op haar kleinkind Timotheus. En in dien zelfden zin zegt de Apostel, dat hij ook van zijne voorouders af God gediend heeft. „De Apostel, zoo zegt een der beste uitleggers van onzen tijd, wil Timotheus herinneren aan de gelijkheid, die daarin bij hen beiden aan den dag treedt, dat zij beide van hunne voorouders af God dienen.“). Ook de ouders en grootouders van Paulus waren vrome Joden geweest; ze waren te midden van al de verleiding, die van een stad als Tarsus uitging, trouw gebleven aan den God des verbonds. Ze hadden niet de afgoden, maar den God van Israël gediend. Paulus was in dien kring opgegroeid, ook hij was van kindsbeen af door zijne ouders in de Schriften onderwezen, en hij had van zijner jonkheid af dien God oprecht en zonder geveinsdheid gediend“.

*) Dr. Ph. Zahn. Kommentar zum Neuen Testament. Bd. XIII. Die Pastoralbriefe ausgelegt von D. G. Wohlenberg, S. 271 enz.
2) T. a. p. blz. 275.

Voor Kootwijken scholen.

In hartelijken dank ontvangen: gevonden in de collecte Geref. Kerk te Rotterdam 71.
Ds. J. H. HOUTZAGERS, Voorzitter.

Officieele Berichten.

Kort verslag van de vergadering der Classis Schiedam, 28 Nov. 1916.
Na de gebruikelijke opening worden de volgende zaken behandeld.

De stukken van Ds. Schilder, ber. pred. van Vlaardingen A. worden in orde-bevonden. De intrede zal plaats hebben 10 Dec. waarbij Ds. Berends en Ds. Koster de Classis zullen vertegenwoordigen.

Ten behoeve van het classicaal archief stelt de Geref. Kerk van Schiedam een huren brandkast beschikbaar tegen jaarlijksche vergoeding. In verband met een voorstel van Maaslaan A. over de plaatselijke incensmeting, handhaaft de classis een vroeger aangenomen voorstel, nadat verklaard is, dat de classis niet bedoelt zich daardoor partij te stellen tusschen A en B.

Een mededeeling van de classis Winthoven wordt voor kennisgeving aangenomen.

Bij de rondvaart van art. 41 D. K. O., vraagt de kerk van Overschie vertegenwoordiging der classis bij het 25-jarig ambtsjubileum van haar dienaar des Woords.

Pootgatal vraagt inlichting over de vacature-diensten.

De vacature-diensten worden aldus geregeld: Hoogvliet, December Felderhof, Januari Hagenbeek, Februari Koster.

Pootgatal, December Górris, Jan. Jonkers, Februari Sieders.

Aan de Deputaten voor art. 19 K. O. zal een schrijven worden gezonden om aan te duiden, dat de alumni zich verbinden om aanstonds na aflegging van het candidatu-examen zich beroepbaar stellen in de kerken.

Aan de kerkenaden wordt dringend aanbevolen het ingekomen rapport over herziening der Statenvertaling te bestudeeren.

Roepende kerk voor de volgende vergadering

is Vlaardingen A. datum 27 Febr. 1917. Prassas D. V. Da. Jonkers.

Op last der Classis.

G. L. GORIS.

Adj. Scriba.

Buitenland.

Palestina. Grote veranderingen.
Palestina, dat onder de heerschappij der Turken is, heeft door den wereldoorlog een groote verandering ondergaan. Zandtrekken, die vroeger zoo goed als woest en verlaten waren, zijn in den laatste tijd door wegen doorsneden. Een spoorweg is aangelegd van af den Bagdad-spoorweg door het Heilige land heen, naar het kanaal van Suez, om daarlangs troepen van uit Constantinopel naar Egypte te vervoeren en tegen de Engelsen te kunnen strijden. Voor Palestina en de woestijn van Sinai, waardoor het volk Israels veertig jaar zwierd, is de oorlogstijd van twee jaar van meer niet geweest dan de laatste vijftig jaar van vrede.

Tot voor korten tijd kon men de woestijn van Sinai niet anders doortrekken, dan onder al de bezwaren en moeiten, welke Mozes met het Joodsche volk heeft moeten doorworstelen. Water werd er haast niet gevonden, en heitgen men er vond was bitter van smaak. Van het Suez-kanaal tot Berseba (de zuidelijkste stad van Palestina), was er geen schaduw, niets wat de ellende der woestijnreis kon verminderen.

Thans ligt er een spoorweg van Jerusalem langs Hebron en Berseba tot in de nabijheid van het Suez-kanaal, ruim 280 kilometers lang. Zijlijnen zijn er van deze spoorbaan aangelegd in de woestijn van Sinai. Door dit spoorwegin kunnen zelfs van uit Constantinopel binnen een week aanzienlijke strijdmachten en groote hoeveelheden oorlogstuig tot aan het kanaal van Suez worden gebracht, en daardoor zijn de nadeelen, voortvloeiend uit het afbreken van den weg over zee, opgeheven.

Langs den spoorweg zijn artesische putten geboord, welke overvloedig goed water geven, en hiermede is het bewijs geleverd, dat de bodem niet zonder water is, en blijkt tevens dat het Bijbelsch verhaal dat er water uit den rotssteen vloeide, niet behoefte verklaard te worden met een beroep op de Almacht Gods, die de dingen die niet zijn, reept alsof zij waren; het wonder bestond hierin dat aan Mozes geopenbaard werd waar de plaats was, waar het water aanwezig was.

Zelfs heeft men bij eenige van die putten ijs-fabrieken geboord, en nu het water overvloedig vloeit is men begonnen den grond te ontginnen. Een etappe-station heeft ook een volledig ingericht ziekenhuis, en een groot hospitaal bevindt zich in de hoofd-nederzetting midden in de woestijn Sinai. Daar wonen nu al duizenden menschen, winkels werden er geopend van verschillenden aard, men heeft er elektrisch licht en een leven ontstond gelijk men in Europa aantreft. Zoo begint Sinai's woesternij in een plaats van leven en verkeer te veranderen. Van Jerusalem tot Berseba via Hebron is de spoorweg al voor het reizigersverkeer geopend.

Wanneer de vrede hersteld is, zal men per trein van Amsterdam via Berlijn, Weenen, Constantinopel naar Jerusalem per spoor kunnen gaan en van daar naar Abraham's graf kunnen reizen, om daarna te Berseba te vertoeven bij den put, waar eenmaal Isaac en Abimelech een verbond sloot en de Heere aan Isaac verscheen om hem te beloven, dat Hij met hem zoude zijn om hem te zegenen en zijn zaad te vermenigvuldigen, om Abraham's zijns knechts wille. Te Hebron, waar de laatste jaren slechts 18000 menschen woonden, is thans de bevolking zeer toegenomen, de grond zeer in waarde gegaan en een groot villapark aangelegd, zodat er een leven en bedrijvigheid heerscht, gelijk de stad in haar beste tijden niet gekend heeft. Nog groter is de verandering die te Berseba aanschouwd wordt. Daar stonden voor eenige maanden slechts vier armelijke hutten van leem, bewoond door Bedoeien-gezinnen. Aldaar is thans een groote stad verrees met spoorwegmaatschappijen, auto-garages, enz. Deze stad in het zuiden van Kanaän, aan den rand der woestijn, is nu een welvarende plaats. Zuidwaarts van de stad is de oase El Awa ontgonnen en heeft men gevonden dat onder de zandlaag der woestijn vruchtbare grond ligt. Ook daar begint welvaart te komen. Zoo wordt de woestijn van Sinai en het land Kanaän toebereid tot een vergaderplaats van troepen, door spoorwegen uit Azië en Europa aangevoerd.

Al deze dingen mag men tot de belangrijkste verschijnselen des tijds rekenen. Het Oosten, de bakermat der volkeren, trekt al meer de aandacht en treedt al meer op den voorgrond. Het is niet meer geïsoleerd gelijk vroeger. Dat is zeker, dat de ommekeer die heeft plaats gehad, het spreekwoord niet bevestigt, hetwelk beweert, dat waar de Turk zijn voet zet, de grond voor duizend jaar verdord is. Wij wagen ons niet aan voorspellingen, welke gevolgen de veranderingen die het Oosten aanschouwen, voor de wereld en het Koninkrijk Gods hebben zal.

Gemengd Nieuws.

Japans gaat het Latijnsche letterschrift invoeren.
Volgens een bericht uit Tokio gaat Japan het Latijnsche alfabet invoeren. Het moeilijk te leesende en omslachtige letterschrift dat tegenwoordig in Japan gebruikt wordt, heeft veel verwantschap met het Chineesche. Door de vereenvoudigde Europeesche schriftwijze in te voeren, zal Japan zijn positie in het Oosten zeker versterken. Ook zal het dan gemakkelijker worden Gods Woord aan het Japanse volk te brengen.

Onzinige wetenschap. Wij lezen in de Wachter (Amerikaansche):

„Prof. Patrick van de Universiteit van Iowa heeft een boek uitgegeven, getiteld: „The Psychology of Relaxation.“ In gewoon Nederlandsch wil dit zeggen: De Ziekende der Ontspanning. Een sonderling raar boek, dat ons doet zien waar het met de menschen hangt, al te nu eens heel geleerd willen schijnen en iets aplinter nieuws aan de markten willen brengen. De schrijver heeft zijn boek wel in een wetenschappelijk kleed gestoken, maar is tevens in duidelijk Engelsch zich gaan uitdrukken, zodat iemand dat behoort te begrijpen en niet hoeft te volgen.

De hoofdinhoud van het werk kan in de volgende woorden kortelijk worden uitgedrukt: wij vinden onze beste ontspanning in de vormen van oefening en rust, welke in de geschiedenis van de evolutie het verst van ons verwijderd zijn. Wij geven een paar aanhalingen:

Jagen en visschen is een groot vermaak voor een man die druk van zaken is, omdat eenige duizenden jaren geleden de voorouders zich met jagen en visschen bezig hielden voor hun bestaan. Het balkeel heeft overal zijn aantrekkelijkheid, omdat er drie dingen bij te pas komen: slaan met den club, werpen van een bal en loopen om den bal te krijgen. Hierin bestaan wij na de veranderingen, die voor Adam leefden. Zij bevochten de wilde dieren met clubs, wierpen met stenen en hadden vermaak in loopen. — Deze meeser weet, dat er menschen voor Adam zijn geweest. Waar halen ze het toch weg?

Deze neiging om tot het vroegere terug te keeren, is voor Prof. Patrick de sleutel om vele verschijnselen te verklaren. Zoo zegt hij van den Europeeschen oorlog, dat deze hierdoor is ontstaan, dat de Europeanen te langen tijd zich behoedelijk en kalm hadden gedragen, en nu gedrongen waren naar het oude terug te keeren, en te vechten en te doodden.

Bovenaande is voldoende om enig begrip te vormen van de kout, die de Prof. van Iowa's Universiteit opdraagt. Is het niet treurig?

WINCKEL.

Voor Kinderen.

KERSTZANG.

Kom, thans het hart bereid
Den Levensvorst ontvangen,
Den Heiland onzen Heer,
Der Zijnen hoogst verlangen.
Verheft Zijn naam, Zijn eer,
„Hossanna rijk“ met kracht
Wat 't harte geven kan
Zij tot Zijn dienst gebracht.

Strooi blij Hem op den weg
Het groene loof der palmen,
Ontvangt Hem nu verblijd
Met dankbare jubelsalmen.
En juicht: dank, eer en lof
Zij Christus onzen Heer.
Hij daalde uit 's Vaders schoot
Voor ons op aarde neer.

U, Heiland, prijst ons hart,
Dat Gij tot ons gekomen,
Der menschen vleesch en bloed
Als wij hebt aangenomen.
Zachtmoedig kwamt ge en arm,
Een Koning zonder pracht,
En toch waart Gij de Zoon
Vol heerlijkheid en kracht.

Zijt Gij, o Zoon van God
Op aard als mensch geboren,
Wat kan dan onzen troost
En vrede nog verstoren?
Gij leidt tot heerlijkheid,
Hoe needrig 't hier ook schijn,
Daar zullen we eeuwig vrij
Van zonde en vreeze zijn.

Straks komt Gij weder Heer
Om 't jongst gericht te houden.
Laat Uw genade en trouw
Dan onze ziel behouden.
Opdat we zonder vrees
Verschijnen voor Uw troon.
Niets is ons werk o Heer
Geef ons genade loon.

Het bij Hosanna zal
Zich dan op nieuw doen hooren,
Uw kinderen zingen blij
Met heilige engelen.
Geregend zij Gods Zoon
Die leeft in eeuwigheid. —
U Christus, onzen Heer
Blijf hart en lied gewijf.

KERSTFEEST.

Als 't jaar ten einde spoedt, komt ook het Kerstfeest, het Christusfeest, dat tot ons zegt: verheugt u, verblijdt u: de Heiland is geboren.

Dat is geschied nu negentien eeuwen geleden te Bethlehem, een kleine stad in het Joodsche land. Hoe het alles daarbij toeging weten wij uit de Schrift. In Lukas 2 staat het duidelijk vermeld. Daar vinden we het verhaal der geboorte is elk jaar zoo veel duizenden harten van kleinen en grooten verblijdt, het Kerstverhaal.

En neer die moel voor kinderen kon vertellen, kreeg jaren geleden bezoek van iemand, die hem kwam uitnodigen te spreken bij de Kerstfeestviering eener Zondagschool.

De heer willigde het verzoek in, doch vroeg er bij:

„En waarover moet ik spreken?“
„O! u weet zeker wel een mooi Kerstverhaal.“

„Een Kerstverhaal“ was het antwoord, „u spreekt alsof er wel een doosje waren, en ik ken er maar een dat in Lukas 2 te vinden is. Dat is het Kerstverhaal, het eenige.“

Wij lezen in Lukas 2 vs. 8, 9, 10 en 11:
8. En er waren herders in diezelfde landstreek, zij houdende in het veld, en hielden de nachtacht over hunne kudde.

9. En zie: een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen ze, en zij vreesden met groote vrees.

10. En de engel zeide tot hen: Vrees niet; want ziet, ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal.

11. Namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heere, in de stad Davids.

Wij zien hier hoe een hemelsche bode een boodschap brengt, die hij zelf noemt: groote blijdschap. Zoo hebben het ook de herders verstaan, en na hen vele duizenden in alle landen en uit alle volken. Daarvan getuigt het Kerstfeest, dat wel niet een goddelijke instelling is, maar toch terecht gevierd wordt als dag der herinnering, al weten we ook den juistden dag van Christus geboorte niet.

Er is ook een ijdele kerstvreugd, die ook onder kinderen veel gevonden wordt. Het is wanneer men zich verblijdt in vakantie, in uitgaan, in lekker eten en drinken, in geschenken en zoveel meer. Dit alles is op zich zelf heel goed, maar gaat om buiten de ware Kerstvreugd. Want die ontstaat natuurlijk alleen uit blijdschap over de geboorte des Heeren.

Dat wist ook de engel. Hij verkondigt groote blijdschap, maar niet wijl er feesten, rustdagen, gemak en zoo meer te wachten zijn. Neen, hij zegt dat u (ook voor u) heden geboren is de Zaligmaker, Christus de Heere. Dat is de oorzaak der blijdschap.

Maar om die kerstvreugd te smaken moet men eerst gevoelen zulk een Zaligmaker noodig te hebben en weten dat we zonder Hem voor tijd en eeuwigheid verloren zijn. Velen missen de ware blijdschap van het Kerstfeest omdat zij den Heiland niet kennen en nog minder liefhebben. Dus niet zeggen kunnen: Ont is de Heiland geboren, dan hebben wij een heerlijke vreugd in Hem. Dat geldt voor jongen en ouden. Elk kind dat God vreest, kan blij van hart op Kerstfeest het schoone, oude lied zingen:

Voor ons is 't Wonderkind geboren,
God gaf ons Zijnen Zoon,
Zijn schouder is 't gebied beschoren,
Hij treedt op Davids troon.
Zijn naam is Wonder, Raad en Sterkte,
God die de wereld torschit,
Der eeuwen Vader, die 't al werkte,
De ware Vredesvorst.

HOOGENBIL.

Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

EEN NIET ALLEDAAGSCH GEVAL.

Naar ons ter oore kwam, is de Hervormde Kerk op dit oogenblik de schouwplaats van belangrijk toernooi.

Het program van voorstelling is de proponenten-formule. Niet, dat gepensd zou worden in Kerkelijk bestuurscollege of op theologische studenten-clubs over wijziging der bestaande formule. De zaak ligt gansch anders. Een program is 't spel niet, de proponenten-formule is de bewuste zaak niet, doch de laatste komt in dit geval in de formule tot uitdrukking.

Over het feitelijk karakter, dat de Ned. Herv. Kerk te aanschouwen geeft, behoeft te dezer plaatse niet nader uitgeweid.

De „Modus Vivendi“ der Utrechtsche hoogleeraren kan voegzaam buiten debat blijven. Te wijzen op de afwijking van de Herv. Kerk uit het historische spoor langs banen van onwaarschijnlijkheid door de sferen van bejelden en recht heen, mag echter plicht van elk Nederlandschen Christen heeten.

Eene Kerk, door hare leden zoo gaarne met den titel van „Volkskerk“ bestempeld, bestrijkt te groote plaats binnen onze grenzen, dan dat ook zij, die buiten die Kerk het goed meenen met ons volk, toeschouwers van uit de verte zouden moeten blijven.

Wij reiken ons daarom zelf een toegangs-bewijs uit en treden bovenbedoeld toernooi-veld binnen.

Het program verschaft ons het „Reglement op het examen“, dat in art. 27 de proponenten-formule bevat, maar als tekstboekje doet ons een onlangs bij den Uitgever G. J. A. Ruijs te Utrecht onder den sprekkenden titel „Modus Vivendi“ verschenen brochure dienst.

Het program, gezegde proponenten-formule, schrijft voor aan hem, die na bevestigend uit-gevalen examinate staat naar het ambt van Dienaar des Woords, de Verordeningen der Nederl. Hervormde Kerk op handslag van goede trouw op te volgen.

Wie deze belofte aflegt, is gebonden. Uitlegging van het voorwerp der belofte — bedoelde verordeningen — moet voorafgaan aan deze belofte. Komt wie belofte later tot de ontdekking, dat zijne interpretatie niet gedekt wordt door de uitlegging der practijk des Kerkelijken levens, dan zal uitdrukkend uit de werkingsfeer der afgelegde belofte de voor 't geweten liggende uitweg zijn. Verzet toch, geboden door den enkeling tegen de verordeningen, wier nakoming men belooft, kan van goed geweten nimmer het advies zijn.

Na ons programma aldus te hebben bestudeerd, nemen wij ons tekstboekje „Modus Vivendi“ ter hand. Wij, die gekomen zijn, om een toornoot te aanschouwen, en den wensch bezitten, goed te zien, slaan dat boekje open gelijk men 't foudraal van een verrekijker opendoet. Immers, de titel van het boekje: „Een wijre om scherp te zien“ wekt bij ons de verwachting, dat wij in deze brochure een middel hebben, om onzen blik te verhelderen, te verscherpen. En een dergelijk middel is wel noodig in het toernooi-veld, dat Nederl. Herv. Kerk heet!

Na met een oog, door vooroordeelen niet beneveld, het boekje te hebben gelezen, erkennen wij, dat de titel passend en juist is. Het boekje blijkt inderdaad een verrekijker te zijn; het haalt hetgeen voor de lens komt, vlak vóór 't oog! Zoo het rechtsbestand thans geldend in de Nederl. Herv. Kerk en dat de verhoudingen van leer en recht binnen die Kerk regelt en beheerscht.

De verordeningen, die reglementen, de belijdenis, alse treedt door dezen klijker recht duidelijk voor uwe oogen! Gij ziet nu, dat inzonderheid een reglement, en dat wel juist het reglement van 1862 op het godsdienst-onderwijs, een product is van onrechten kamp! Duidegher, niet dan gij 't hadt gevoeld in uwe conscientie, gezien met uw geestesoog, doch dan uw verstand 't u had gezegd, bespeurt ge thans, hoe flagrant dit Zul-reglement van het Kerkelijk belijden in strijd is met het karakter der Kerk, voor welke het dient! In strijd met het grondwet-reglement dier Kerk, in strijd met recht en grondwettige belijdenis!

Wie nu minder dipt bekijkt datgene, dat hij op het punt staat te beloven als proponent, — en dit is 't doorname-geval met proponenten-examinandi in de Nederl. Herv. Kerk — moet in conflict komen met die verordeningen, zoodra in de practijk het oog des geestes en des verstandelijken inzicht, beide, opengaat voor de waarheid!

Zij, die groepen zijn het kerkrecht te doceren in de Nederl. Herv. Kerk, hebben toe te zien, dat op hunne college-tafels wat betere toernooi-kijzers paraat zijn!

Dan zal niet meer behoeven te geschieden was np plaats vond, dat iemand, op het punt staande het proponenten-examen af te leggen, zich genoodzaakt zag, van zijn vast voornemen om als predikant in de Nederl. Herv. Kerk op te treden, af te zien, omdat hij niet beloven kan, de reglementen der Kerk op te volgen. Die reglementen, toch, bleken hem strijdig met het belijdend karakter, doch tevens met het rechts-karakter der Nederl. Herv. Kerk!

Overtuigd heeft hij, die hier bedoeld wordt, dit aangevoeld in de genoemde brochure „Modus Vivendi“, geschreven juist tengevoege van een degelijk juridisch-theologisch onderzoek van dat dubbel karakter der Nederl. Herv. Kerk.

Bedoelde schrijver, die eurlang na af te leggen proponenten-examen als predikant in de Nederl. Herv. Kerk hoopte op te treden, is de heer Mr. J. F. Dijkstra. Hij heeft, naar wij uit goede bron vernemen, zijne vroeger reeds aan het Provinciaal Kerkbestuur van Zeeland opgeronden examen-stukken teruggevraagd, onder opgave van redenen, nader in zijne brochure ontvouwd, en onder mededeeling, dat hij nimmer al predikant in de Nederl. Herv. Kerk zal optreden.

Als bijkomstige bijzonderheid, dit gansch bijzondere geval nog meer relif gevend, zij na vorenstaande nog vermeld, dat Mr. Dijkstra, na reeds herhaaldelijk het evangelie te hebben verkondigd vanaf den kansel, Zondag 17 dezer zijne afscheidsrede heeft uitgesproken, en wel in een der Kerkgebouwen der Herv. Gemeente te Gouda. Een afscheid vóór de intrede!

Wij meenen ten slotte, dat zij, die de Nederl. Herv. Kerk dienen, in dezen zich partij zullen moeten stellen!

Op hoe beradigde wijze overigens geuit — de beschuldiging, ingebracht in „Modus Vivendi“ tegen de Nederl. Herv. Kerk en tegen hare wetgevers, zijn te pertinent en te conclusief, dan dat stilzwijgen van de zijde der Kerk toelaatbaar zou mogen worden geacht!

Het woord is thans aan de Nederl. Herv. Kerk!

SCHILDWACHT.

Dec. 1916.